

Poštovani čitatelji Mljekarskog lista i podlistka HAPIH-a!

U ovom broju donosimo novosti vezane za nastanak znaka Mlijeko hrvatskih farmi čija prva primjena seže u 2003., odnosno u vremena uspostave Središnjeg laboratorija za kontrolu kvalitete mlijeka u Hrvatskoj. Znak Mlijeko hrvatskih farmi neobvezan je sustav označavanja mlijeka i mliječnih proizvoda na nacionalnoj razini. Svrha je označavanja znakom Mlijeko hrvatskih farmi mlijeka i mliječnih proizvoda informiranje potrošača o podrijetlu i utvrđenoj kvaliteti mlijeka proizvedenog na hrvatskim farmama, ali ujedno i promotivnom kampanjom osigurati povećanje potrošnje tih proizvoda uz istovremeno povećanje proizvodnje mlijeka na hrvatskim farmama. Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu od 2020. godine zadužena je za označavanje mlijeka i mliječnih proizvoda znakom Mlijeko hrvatskih farmi. Razdoblje koje je obilježila bolest COVID-19 u velikoj je mjeri obilježeno povećanim zanimanjem za podrijetlo hrane, što je povećalo i potražnju za proizvodima sa znakom Mlijeko hrvatskih farmi.

Donosimo izvješće i o kemijskoj kvaliteti mlijeka u Republici Hrvatskoj. Prema podacima Središnjeg laboratorija za kontrolu kvalitete mlijeka, u 2021. godini ispitano je 114.369 komercijalnih uzoraka mlijeka na kemijski sastav. Prosječna kemijska kvaliteta kravljeg mlijeka u 2021. godini bila je 4,05% mliječne masti i 3,48% bjelančevina, ovčje mlijeko sadržavalo je 6,89% mliječne masti i 5,80% bjelančevina, a kozje mlijeko 3,26% mliječne masti i 3,05% bjelančevina. Prosječne vrijednosti mliječne masti i bjelančevina izračunate su na temelju rezultata labora-

torijskih ispitivanja ispravno uzetih uzoraka sirovog mlijeka koji su definirani Pravilnikom o utvrđivanju sastava sirovog mlijeka.

Hrvatsko uzgojno udruženje Salers-Croatia u suradnji s HAPIH-om 2. travnja 2022. održalo je radionicu na kojoj su prikazana grla salers pasmine goveda i održana predavanja. Treba istaknuti kako je jedna od mnogobrojnih aktivnosti Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu i pružanje pomoći uzgojnim udruženjima u njihovu radu. Od 16 uzgojnih udruženja koje su HAPIH odabrale kao treću stranu u njihovu radu, nalazi se i Hrvatsko uzgojno udruženje Salers-Croatia. Savez uzgajivača mesnih pasmina goveda u suradnji s HAPIH-om i lokalnom akcijskom grupom "LAG UNA" održao je 22. travnja 2022. u Sisku Skup uzgajivača mesnih pasmina goveda. Cilj su bili edukacija i informiranje uzgajivača mesnih pasmina goveda, razmjena iskustava i stjecanje novih znanja čija primjena pridonosi kvalitetnijoj i ekonomičnijoj proizvodnji. Izvješća pročitajte u prilogu.

Centar za stočarstvo HAPIH-a objavio je priručnik Označavanje, kontrola proizvodnosti i procjena uzgojnih vrijednosti ovaca i koza. Namijenjen je uzgajivačima ovaca i koza, djelatnicima Centra za stočarstvo te uzgojnom udruženju. Ministarstvo poljoprivrede ovlastilo je HAPIH za provedbu testiranja rasta, razvoja proizvodnih odlika i genetskog vrednovanja svih uzgojno valjanih domaćih životinja pa tako i ovaca i koza.

I na kraju donosimo reportažu s Izložbe ovaca i Stručno-edukacijskog skupa u Drenovcima, koje su zajedno organizirali HAPIH, Vukovarsko-srijemska županija, Udruga uzgajivača ovaca i koza VSŽ, Poljoprivredno-poduzetnički inkubator Drenovci i općina Drenovci.

Dr. sc. Darja Sokolić

Impressum: Glavna i odgovorna urednica:

Dr.sc. Darja Sokolić
Urednički odbor: Sara Mikrut Vunjak, dipl.iur.,
dr.sc. Zdenko Ivkić, Ivica Vranić, struč.spec.ing.agr.,
Davor Pašalić, dr.med.vet., dr.sc. Marija Špehar,
dr.sc. Dragan Solić, Josipa Pavičić, dipl.ing.agr.
Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu,
Vinkovačka cesta 63c, 31000 Osijek
MB: 2528614 | OIB: 35506269186,
IBAN: HR1210010051863000160

U ovom broju donosimo

- 2 Povećan interes za znak Mlijeko hrvatskih farmi
- 4 Kemijska kvaliteta mlijeka u Republici Hrvatskoj
- 6 Održana radionica u organizaciji Hrvatskoga uzgojnog udruženja Salers-Croatia i Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu
- 7 Objavljen priručnik Označavanje, kontrola proizvodnosti i procjena uzgojnih vrijednosti ovaca i koza
- 7 Održan Skup uzgajivača mesnih pasmina goveda
- 8 Održana Izložba ovaca i Stručno-edukacijski skup u Drenovcima

Povećan interes za znak Mlijeko hrvatskih farmi

> **Dr.sc. Dragan Solić**
Centar za stočarstvo, drago.solic@hapih.hr

Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu od 2020. godine zadužena je za označavanje mlijeka i mliječnih proizvoda znakom Mlijeko hrvatskih farmi

Nastanak znaka Mlijeko hrvatskih farmi i prva primjena seže u 2003., odnosno u vremena uspostave Središnjeg laboratorija za kontrolu kvalitete mlijeka u Hrvatskoj. Znak Mlijeko hrvatskih farmi neobvezan je sustav označavanja mlijeka i mliječnih proizvoda na nacionalnoj razini.

Svaki neobvezan sustav označavanja uvodi se radi postizanja određenih, uglavnom vrlo specifičnih ciljeva.

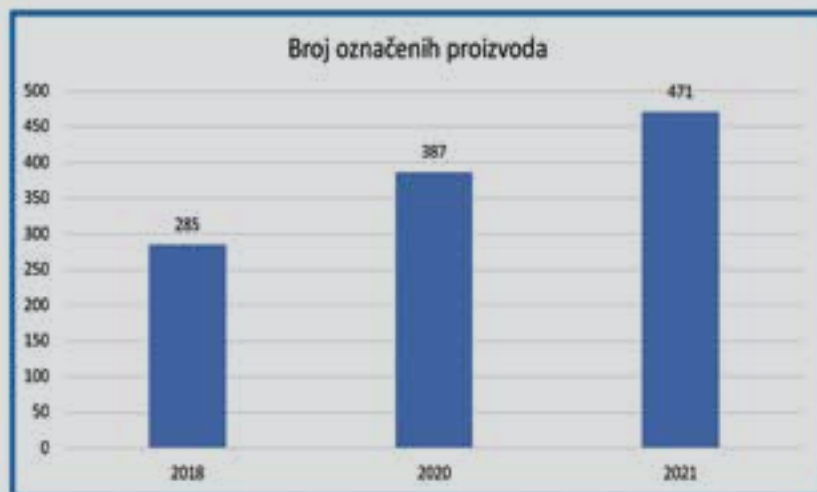
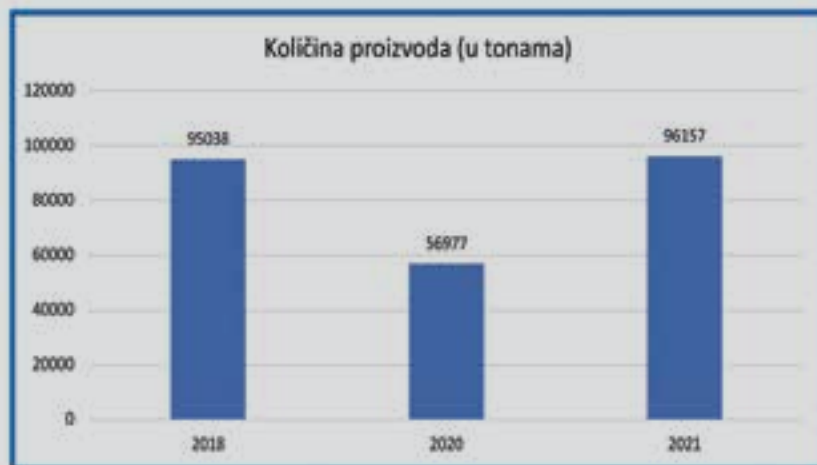
Svrha je označavanja znakom Mlijeko hrvatskih farmi mlijeka i mliječnih proizvoda informiranje potrošača o podrijetlu i utvrđenoj kvaliteti mlijeka proizvedenog na hrvatskim farmama, ali ujedno i promotivnom kampanjom osigurati povećanje potrošnje tih proizvoda uz istovremeno povećanje proizvodnje mlijeka na hrvatskim farmama. Označavanjem mlijeka i mliječnih proizvoda znakom Mlijeko hrvatskih farmi potrošačima se poručuje:

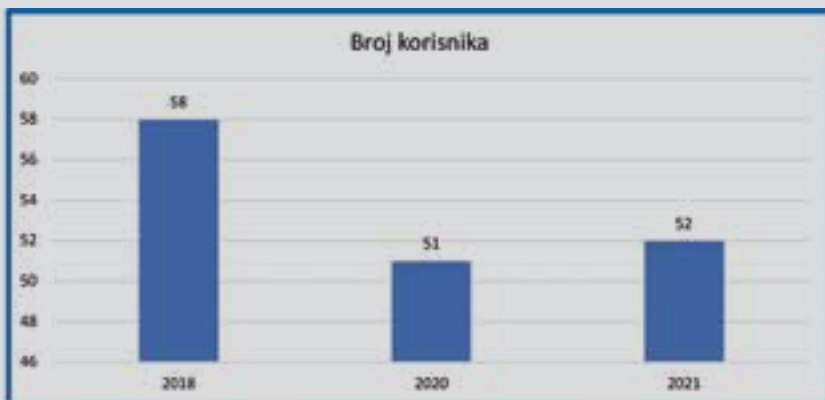
- mlijeko koje kupujete proizvedeno je u Republici Hrvatskoj
- mlijeko koje je proizvedeno na hrvatskim farmama izvrsne je kvalitete
- kupovinom mlijeka sa znakom Mlijeko hrvatskih farmi pomažete opstanku hrvatskih proizvođača mlijeka, hrvatskog seljaka i hrvatskog sela.

Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu od 2020. godine zadužena je za označavanje mlijeka i mliječnih proizvoda znakom Mlijeko hrvatskih farmi. Razdoblje koje je obilježila bolest COVID-19 u velikoj je mjeri obilježeno povećanim zanimanjem za podrijetlo hrane, što je povećalo i potražnju za proizvodima sa znakom Mlijeko hrvatskih farmi. Grafikoni pokazuju povećanje označenih količina mlijeka i mliječ-

nih proizvoda, broj označenih proizvoda i broja korisnika u 2021. u odnosu na 2020. godinu.

Prema još uvijek neobjavljenim podacima istraživanja na nacionalnoj razini, čak 86% ispitanika upoznato je ili je djelomice upoznato sa značenjem oznake Mlijeko hrvatskih farmi.

Pravo na korištenje znaka ostvaruje se za mlijeko i mliječne proizvode proizvedene na domaćim mliječnim farmama, a koje je prošlo kontrolu u HAPIH-ovu Centru za kvalitetu stočarskih proizvoda u Križevačkoj Poljani

Uvjeti za ostvarivanje prava na korištenje znaka

Pravo na korištenje znaka ostvaruje se za mlijeko i mliječne proizvode proizvedene na domaćim mliječnim farmama, a koje je prošlo kontrolu u HAPIH-ovu Centru za kvalitetu stočarskih proizvoda u Križevačkoj Poljani.

Pravo na korištenje znaka kao i obveze korisnika znaka opisani su u Uvjetima za neobvezno označavanje mlijeka i mliječnih proizvoda znakom Mlijeko hrvatskih farmi. Uvjeti su donijeti uz suglasnost svih dionika sustava, a u prvom redu pro-

izvođača mlijeka i otkupljivača, odnosno prerađivača mlijeka.

Kako se stječe pravo na korištenje znaka? Svaki potencijalni korisnik, naime, podnosi HAPIH-u zahtjev za korištenje znaka, dakako sa svom potrebnom dokumentacijom propisanom u Uvjetima za neobvezno označavanje mlijeka i mliječnih proizvoda znakom Mlijeko hrvatskih farmi, a to su:

- dokaz o upisu u Upisnik objekata za prerađivanje mlijeka
- deklaracija proizvoda za koju se traži pravo na korištenje znaka
- slika i promidžbeni materijal proizvoda.

Ako korisnik ispunjava propisane uvjete izdaje se odluka odobrenja o korištenju znaka i s njim se potpisuje ugovor o korištenju znaka Mlijeko hrvatskih farmi. Znak se po dodjeljivanju može koristiti na ambalaži za mlijeko i mliječne proizvode od mlijeka s hrvatskih farmi, te na mljekomatima i mliječnim farmama koje su u kontroli laboratorija Centra za kontrolu kvalitete stočarskih proizvoda u sklopu HAPIH-a.

Pravo na korištenje znaka ostvaruju i vlasnici mljekomata koji su u sustavu kontrole laboratorija Centra za kontrolu kvalitete stočarskih proizvoda u sklopu HAPIH-a.

Svrha je označavanja znakom Mlijeko hrvatskih farmi mlijeka i mliječnih proizvoda informiranje potrošača o podrijetlu i utvrđenoj kvaliteti mlijeka proizvedenog na hrvatskim farmama, ali ujedno i promotivnom kampanjom osigurati povećanje potrošnje tih proizvoda uz istovremeno povećanje proizvodnje mlijeka na hrvatskim farmama

Kemijska kvaliteta mlijeka u Republici Hrvatskoj

Sadržaj mliječne masti i bjelančevina smanjuje se u proljetnim mjesecima zbog promjena sastava hranidbenog obroka

> **Danijela Stručić, dipl.ing.agr.**

Središnji laboratorij za kontrolu kvalitete mlijeka, danijela.strucic@hapih.hr

Prema definiciji, mlijeko je prirodni sekret mliječne žlijezde dobiven redovitom i neprekinutom mužnjom jedne ili više zdravih muznih životinja, pravilno hranjenih i držanih, kojem nije ništa ni dodano niti oduzeto i nije zagrijavano na temperaturu višu od 40 °C. Prema kemijskom sastavu, mlijeko sadržava oko 87,4% vode i 12,6% suhe tvari, koja se sastoji od mliječne masti, bjelančevina, laktoze, te minerala i vitamina. Glavni su sastojci mlijeka koji određuju tržište, ali i prehrambenu vrijednost mlijeka mliječna mast i bjelančevine.

Prema podacima Središnjeg laboratorija za kontrolu kvalitete mlijeka, u 2021. godini ispitano je 114.369 komercijalnih uzoraka mlijeka na kemijski sastav. Prosječna kemijska kvaliteta kravljeg mlijeka u 2021. godini bila je 4,05% mliječne masti i 3,48% bjelančevina, ovčje mlijeko sadržavalo je 6,89% mliječne masti i 5,80% bjelančevina, a kozje mlijeko 3,26% mliječne masti i 3,05% bjelančevina. Prosječne vrijednosti mliječne masti i bjelančevina izračunate su na temelju rezultata laboratorijskih ispitivanja ispravno uzetih uzoraka sirovog mlijeka koji su definirani Pravilnikom o utvrđivanju sastava sirovog mlijeka (NN 136/2020). Granice ispravno uzetog uzorka sirovog mlijeka navedene su u tablici 1.

Kemijski sastav mlijeka mijenja se pod utjecajem mnogih čimbenika pa tako sastav mlijeka pojedinih muznih životinja varira od mužnje do mužnje u tijeku istoga dana, razlikuje se od dana do dana, a znatnije se mijenja u tijeku

Tablica 1. Propisane granice ispravno uzetog uzorka mlijeka

Vrsta mlijeka	Mliječna mast (%)		Bjelančevine (%)	
	Najmanje	Najviše	Najmanje	Najviše
Kravlje	3,0	5,5	2,5	4,0
Ovčje	3,0	12,0	3,8	8,0
Kozje	2,5	5,0	2,5	4,5

laktacije, ovisi o osobnim karakteristikama životinje, fiziološkim promjenama, godišnjem dobu, hranidbi i sl.

Čimbenici koji utječu na kemijski sastav mlijeka

Hranidba

Mliječna mast je najvarijabilniji sastojak mlijeka, a od svih čimbenika koji utječu na sastav mlijeka hranidba je najvažnija. Veliki utjecaj na količinu mliječne masti u mlijeku ima vrsta krmiva, ali i režim hranidbe krava.

Prirodni i sijani travnjaci, kao što su sijeno i sjenaža, paša, livadne trave i leguminoze, glavna su voluminozna hrana, te krmno bilje s oranica poput djetelina i zelenog silažnog kukuruza. Sirova su vlakna (celuloza, hemiceluloza i lignin) najvažniji sastojak voluminozne krme koji utječe na količinu masti u mlijeku. O vrsti i stadiju razvoja biljke ovisi kemijski sastav vlakana. Vlakna određuju brzinu i tip fermentacije u buragu, o čemu ovisi i količina mliječne masti u mlijeku.

Nasuprot mliječnoj masti, količina bjelančevina u mlijeku manje je varijabilna. Hranidbeni obrok mora sadržavati koncentrirana krmiva kako bi se povećao sadržaj bjelančevina u mlijeku. Povećanje količine bjelančevina može se postignuti hranidbom krmivima koja sadržavaju laktofermentirajuće šećere i bjelančevine, a to su mahunarke, žitarice poput zobi, ječma i pšenice, te sojina i suncokretova sačma.

Najčešće greške u sastavljanju hranidbenog obroka životinja očituju se u povećanju količine koncentriranih krmiva a s ograničenom količinom voluminoznih krmiva, što dovodi do povećanja proizvodnje mlijeka uz smanjenje sadržaja mliječne masti.

Povećanjem količine koncentrata smanjuje se sadržaj sirovih vlakana u obroku, što znatno utječe na tip fermentacije u buragu. Kako bi se spriječila pojava pada mliječne masti, u obroku moraju biti zastupljena sirova vlakna odnosno kvalitetna sijena. Hranidba krava fino mljevenim voluminoznim krmivima također smanjuje sadržaj mliječne masti u mlijeku, kao i

hranidba velikim količinama mljevenoga kukuruznog zrna ili velikim količinama zelene sočne krme.

Sadržaj mliječne masti i bjelančevina smanjuje se u proljetnim mjesecima zbog promjena sastava hranidbenog obroka. Na malim obiteljskim gospodarstvima u navedenom su razdoblju često potrošene zalihe stočne hrane na gospodarstvu, primorana su kupovati stočnu hranu što dovodi i do smanjenja kvalitete i količine obroka krava.

Laktacija

Laktacija je također jedan od čimbenika koji utječe na količinu i sastav mlijeka. Period izlučivanja mlijeka dijeli se na kolostralni i postkolostralni. U kolostralnom periodu povećana je količina svih sastojaka mlijeka, a najbitnije je povećanje količina bjelančevina. Taj porast karakterizira velika količina bjelančevina mliječnog seruma u kojima imunoglobulini zauzimaju dominantno mjesto, a oni

su presudni u obrani mladog organizma u razdoblju prilagodbe novim životnim uvjetima. Najveće i najbitnije promjene u prelazu kolostruma u mlijeko odvijaju se u smanjenju sadržaja bjelančevina.

U postkolostralnom periodu, sadržaj masti smanjuje se tijekom drugog mjeseca laktacije, a zatim postupno raste do kraja laktacije. Kod visokoproduktivnih pasmina postotak mliječne masti smanjuje se i tijekom trećeg mjeseca, a nakon toga raste.

U razdoblju povećane proizvodnje mlijeka postotak mliječne masti opada. Dinamika sadržaja bjelančevina u mlijeku ima sličan tijek kao i sadržaj mliječne masti.

Smanjenjem količina mlijeka prema kraju laktacije postupno se povećava sadržaj mliječne masti i bjelančevina.

Okolišni uvjeti

Razdoblje ljetnih mjeseci s visokim temperaturama i visokom vlagom u

zraku za svaku životinju predstavlja iznimno velik stres. Kod krava u proizvodnji mlijeka taj se stres manifestira manjom konzumacijom hrane, većom potrebom za svježom pitkom vodom i na kraju opadanjem proizvodnje mlijeka koja se u ljetnim mjesecima može smanjiti i do 50 %.

Porastom temperatura zraka počinje opadati sadržaj mliječne masti i bjelančevina, koji je najizraženiji tijekom lipnja, srpnja i kolovoza. U razdoblju visokih temperatura zraka, životinjama se moraju osigurati dovoljne količine pitke i svježe vode, u obroku krava povećati razinu unosa energije kako bi se smanjio nedostatak energije izazvan smanjenom konzumacijom hrane, te paziti da staja nije prenapučena životinjama. Treba održavati visoku higijenu staje i provesti dezinfekciju objekta kako bi se smanjio broj muha, te životinjama smanjila razina stresa uzrokovana visokim temperaturama i vlagom zraka.

Grafikon 1. Usporedba prosječne kemijske kvalitete mlijeka po mjesecima u 2020. i 2021. godini

U razdoblju visokih temperatura zraka, životinjama se moraju osigurati dovoljne količine pitke i svježe vode, u obroku krava povećati razinu unosa energije kako bi se smanjio nedostatak energije izazvan smanjenom konzumacijom hrane, te paziti da staja nije prenapučena životinjama

Održana radionica u organizaciji Hrvatskog uzgojnog udruženja Salers-Croatia i Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu

HUU Salers-Croatia u suradnji s HAPIH-om 2. travnja 2022. održao je radionicu na kojoj su prikazana grla salers pasmine goveda i održana predavanja

> **Željko Picig, bacc.ing.agr.**
Centar za stočarstvo, zeljko.picig@hapih.hr

Jedna od mnogobrojnih aktivnosti Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu (HAPIH) svakako je i pružanje pomoći uzgojnim udruženjima u njihovu radu. Od 16 uzgojnih udruženja koje su HAPIH odabrale kao treću stranu u njihovu radu pritom je i Hrvatsko uzgojno udruženje Salers-Croatia (HUU Salers-Croatia). S HAPIH-om surađuje od lipnja 2020. godine. HAPIH mu pruža pomoć u provedbi specifičnih tehničkih aktivnosti po uzgojnom programu za salers pasminu goveda u Republici Hrvatskoj. Na temelju rješenja Ministarstva poljoprivrede, naime, HAPIH je ovlašten za provedbu testiranja rasta, razvoja, proizvodnih odlika (fenotip) i genetskog vrednovanja uzgojno valjanih životinja, a HUU Salers-Croatia na temelju rješenja Ministarstva poljoprivrede i Povjerenstva

za priznavanje udruženja i odobravanje uzgojnih programa priznat kao udruženje za provedbu uzgojnog programa za salers pasminu goveda u Republici Hrvatskoj.

HUU Salers-Croatia u suradnji s HAPIH-om 2. travnja 2022. održao je radionicu na kojoj su prikazana grla salers pasmine goveda i održana predavanja. Predavanje je održao predsjednik Saveza Mirko Devčić, a novi uzgojni program salers pasmine iznio je Željko Picig (HAPIH).

U ime Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu okupljene je pozdravio Drago Udbinac, rukovoditelj Odjela za govedarstvo Centra za stočarstvo, i prisutnim uzgajivačima iznio stručne korisne informacije a ujedno ih i podsjetio da pravodobno prijave telad za performance test.

Predsjednik Devčić pohvalio je suradnju saveza i HAPIH-a izrazivši zadovoljstvo što udruženje raspolaže popisom svih licenciranih bikova. - Pomogli su nam i iz francuskog Salers saveza, jer je 20 bikova stiglo iz Francuske. U Hrvatsku će tijekom lipnja doći u posjet predsjednik, direktorica i stručni tim francuskog Salers udruženja, bit će održana stručna radionica, ali i rad na terenu - rekao je Devčić i napomenuo kako je sve više novih uzgajivača salers pasmine goveda koje treba dodatno educirati. Također, iskazao je i zadovoljstvo što se sve više mladih uzgajivača započelo baviti uzgojem, istaknuvši kako treba težiti što boljoj proizvodnji rasplodnih junica i bikova, jer naposljetku to je i budućnost razvoja salers pasmine goveda u Hrvatskoj.

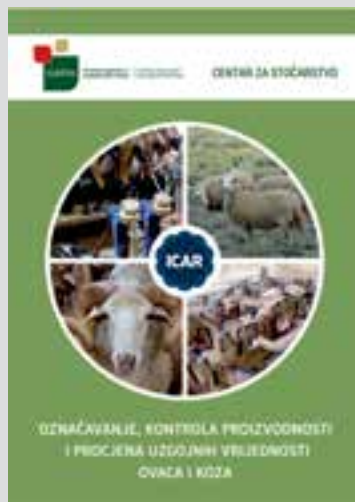
Na temelju rješenja Ministarstva poljoprivrede HAPIH je ovlašten za provedbu testiranja rasta, razvoja, proizvodnih odlika i genetskog vrednovanja uzgojno valjanih životinja, a HUU Salers-Croatia na temelju rješenja Ministarstva poljoprivrede i Povjerenstva za priznavanje udruženja i odobravanje uzgojnih programa priznat kao udruženje za provedbu uzgojnog programa za salers pasminu goveda u Republici Hrvatskoj

Objavljen priručnik *Označavanje, kontrola proizvodnosti i procjena uzgojnih vrijednosti ovaca i koza*

Centar za stočarstvo, HAPIH, objavio je priručnik *Označavanje, kontrola proizvodnosti i procjena uzgojnih vrijednosti ovaca i koza*. Namijenjen je uzgajivačima ovaca i koza, djelatnicima Centra za stočarstvo te uzgojnom udruženju. Ministarstvo poljoprivrede ovlastilo je HAPIH za provedbu testiranja rasta, razvoja proizvodnih odlika i genetskog vrednovanja svih uzgojno valjanih domaćih životinja pa tako i ovaca i koza.

Usklađenost provedbe navedenih aktivnosti koje provodi Centar za stočarstvo (CS), prema međunarodnom standardu potvrđena je Certifikatom kvalitete Međunarodne organizacije za kontrolu proizvodnosti domaćih životinja (ICAR). Stalno usklađivanje prema uvjetima te međunarodne organizacije pokazalo je potrebu izdavanja dopunje-

> **Josipa Pavičić, dipl.ing.agr.**
Centar za stočarstvo, josipa.pavicic@hapih.hr

noga i obnovljenog izdanja priručnika. U njemu su navedene specifične aktivnosti iz uzgojnog programa koje CS provodi za Hrvatski savez uzgajivača ovaca i koza, koji je HAPIH odabrao za partnera odnosno treću stranu u provedbi specifičnih aktivnosti iz uzgojnog programa. Tako su u priručniku opisane sljedeće aktivnosti: identifikacija i registracija ovaca, testiranje rasta, razvoja i proizvodnih odlika, genetsko vrednovanje, ažuriranje matičnih knjiga, laboratorijska analitika mlijeka te alati u sklopu web aplikacije za uzgajivače/posjednike. Priručnik je u digitalnom formatu dostupan na web stranici HAPIH-a: <https://www.hapih.hr/wp-content/uploads/2022/02/Označavanje-kontrola-proizvodnosti-i-procjena-uzgojnih-vrijednosti-ovaca-i-koza.pdf>

Održan Skup uzgajivača mesnih pasmina goveda

Cilj skupa bio je edukacija i informiranje uzgajivača mesnih pasmina goveda, razmjena iskustava i stjecanje novih znanja čija primjena pridonosi kvalitetnijoj i ekonomičnijoj proizvodnji

> **Drago Udbinac, struč.spec.ing.agr.**
Centar za stočarstvo, drago.udbinac@hapih.hr

Savez uzgajivača mesnih pasmina goveda, u suradnji s Hrvatskom agencijom za poljoprivredu i hranu (HAPIH) i lokalnom akcijskom grupom "LAG UNA", održao je 22. travnja 2022. u Sisku, u hotelu Panonija, Skup uzgajivača mesnih pasmina goveda. Cilj skupa bio je edukacija i informiranje uzgajivača mesnih pasmina goveda, razmjena iskustava i stjecanje novih znanja čija primjena pridonosi kvalitetnijoj i ekonomičnijoj proizvodnji. Na skupu su održana predavanja o trenutno aktualnim i uzgajivačima zanimljivim temama. Tako je novosti u provedbi uzgojnog programa mesnih pasmina goveda te podatke o kretanju brojnog stanja i rezultatima uzgojno-seleksijskog rada u 2021. predstavio Drago Udbinac, struč.spec.ing.agr., rukovoditelj Odjela za govedarstvo u Centru za stočarstvo HAPIH-a. Zanimljivo i poučno predavanje Vuk, štete od vuka i moguća rješenja problema održao je Vedran Sljepčević, dr.vet.

med., predavač na Veleučilištu u Karlovcu. Uvijek aktualna i zanimljiva tema svakako su i predavanja vezana uz ekološku proizvodnju. Nova pravila u provedbi sustava ekološke proizvodnje i koje su najčešće pogreške u ekoproizvodnji prezentirao je Dražen Kraus, kontrolor Bioinspekta. Sustav ocjene težine goveda putem an-

droid aplikacije Agronjinja uzgajivačima je predstavio Damjan Džakula, student veterinarske medicine. Posljednje predavanje na skupu Raspoloživi bikovi u sustavu uzgoja krava-tele održao je Damir Pejaković, voditelj Odjela za stočarstvo pri Upravi za stručnu podršku razvoju poljoprivrede.

Održana Izložba ovaca i Stručno-edukacijski skup u Drenovcima

> Darko Jurković, dipl.ing.agr.
Centar za stočarstvo, darko.jurkovic@hapih.hr

UDrenovcima je u organizaciji Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu (HAPIH), Vukovarsko-srijemske županije (VSŽ), Udruge uzgajivača ovaca i koza VSŽ, Poljoprivredno poduzetničkog inkubatora Drenovci i općine Drenovci 22. travnja održana Izložba ovaca i Stručno-edukacijski skup s naglaskom na gastro-doživljaj.

Sudjelovali su članovi Udruge uzgajivača ovaca i koza VSŽ koji su izložili uzgojno valjana grla pasmina ile de france, cigaje, suffolka, romanovske, njemačkog merina i lacaune. Posjetitelji su od jutarnjih sati mogli razgledati kolekcije ovaca te porazgovarati s uzgajivačima Udruge koji su pokazali veliku aktivnost i angažiranost oko same izložbe.

U poslijepodnevnom satima održan je Stručno-edukacijski skup s nizom predavanja vezanih uz aktualno stanje ovčarstva i kozarstva u VSŽ i Republici Hrvatskoj (RH).

Predavači na skupu bili su iz Ministarstva poljoprivrede, Fakulteta agrobiotehničkih znanosti Osijek, Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i HAPIH-a. Obradili su teme o aktualnom

stanju u ovčarstvu i kozarstvu RH, kontroli proizvodnosti, legalizaciji objekta za preradu mlijeka na OPG-u, obogaćivanju janječeg mesa selenom te označavanju proizvoda znakom "Hrana s hrvatskih farmi i polja".

Izložba i skup bili su popraćeni bogatom gastronomskom ponudom od ovčjeg mesa te su se ujedno mogle kušati delicije od ovčjeg i kozjeg mlijeka koje su bile izložene na promotivnim štandovima domaćih proizvođača.